

این کتاب را مجری کتابخانه
The Ancient Near East
Clarice Swisher
Lucent Books, 1993

فهرست

خاور نزدیک باستان

۱. آمیزش نخستین کشتزارها، ۵۰۰۰ تا ۳۰۰۰ پیم ۱۵

۲. استن، نخستین شهرها، ۵۰۰۰ تا ۲۵۰۰ پیم ۲۷

۳. شکوفایی زندگی و برشفت برهوشورها، ۲۵۰۰ تا ۲۵۰ پیم ۲۱

۴. شکوفایی بین و هنر ۵۵

۵. مین، جدگه‌های امپراتوری، ۲۵۰۰ تا ۸۰۰ پیم ۲۳

۶. نفوذ و ستیز بین‌النهرین و میانگانش، ۱۷۵۰ تا ۸۰۰ پیم ۸۷

۷. امپراتوری جهانی ۳۱

۸. دربارش پایان کار اور و بابل، ۶۰۰ تا ۳۳۱ پیم ۱۲۳

۹. یورش آندروگوس و پایان باستان باستان ۱۳۱

۱۰. ۲۹۸ تا ۲۰۲ ق. م ۱۱۱

۱۱. ..... ۱۲۵

۱۲. ..... ۱۲۹

۱۳. ..... ۱۵۱

۱۴. ..... ۱۵۵

کلاریس سویشر

ترجمهٔ عسکر بهرامی

۷۶۲۱

کتابخانه

۷۷۲ - ۱۱۷ - ۲۹۶ - ۸۷۶

۳ - ۴۴ - ۱۱۱ - ۲۹۶ - ۸۷۶

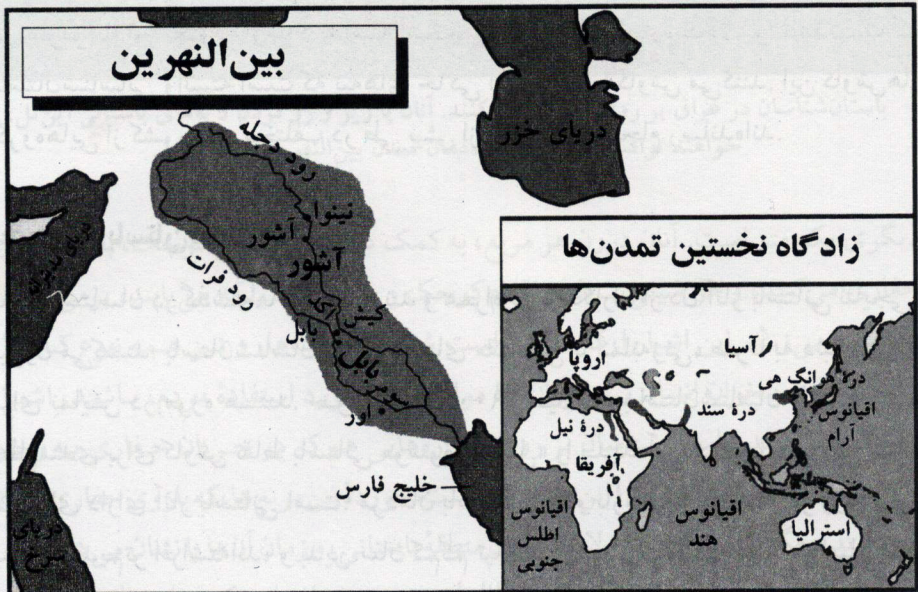

فهرست

- پیشگفتار: برآمدن تمدن از دل صحرا ۹
۱. آمیزش: نخستین کشتزارها، ۶۰۰۰ تا ۵۰۰۰ پ.م. ۱۵
۲. آبستنی: نخستین شهرها، ۵۰۰۰ تا ۴۵۰۰ پ.م. ۲۷
۳. شکوفایی: زندگی و پیشرفت در دولت‌شهرها، ۴۵۰۰ تا ۲۵۰۰ پ.م. ۴۱
۴. شکوفایی: دین و هنر سلسله‌های سومری، ۴۵۰۰ تا ۲۵۰۰ پ.م. ۵۵
۵. ستیز: جنگ‌های امپراتوری، ۲۵۰۰ تا ۸۰۰ پ.م. ۷۳
۶. نفوذ و ستیز: بین‌النهرین و همسایگانش، ۱۷۵۰ - ۸۰۰ پ.م. ۸۷
۷. امپراتوری جهانی، آشوریان، ۱۶۰۰ - ۶۰۹ پ.م. ۱۰۳
۸. فروپاشی: پایان کار اور و بابل، ۶۰۹ - ۳۳۱ پ.م. ۱۲۳
۹. یورش: فتوحات یونانیان و پایان یک تمدن، ۳۳۱ پ.م. ۱۳۹
- یادداشت‌ها ۱۴۵
- برای مطالعه بیشتر ۱۴۹
- منابع مورد استفاده ۱۵۱
- نمایه ۱۵۵

برآمدن تمدن از دل صحرا

در روزگاران باستان، در بخش جنوبی عراق امروز، گروهی از مردم در دل صحرا بوستانی ساختند. قرن‌ها بعد، این ناحیه کوچک کشاورزی، سومر نام گرفت و همچنان که فرهنگ این مردم گسترش می‌یافت، نواحی بزرگ‌تر هم نام‌های دیگری به خود گرفتند. امروزه پژوهشگران این ناحیه میان دجله و فرات را بین‌النهرین می‌نامند. این فرهنگ یکی از چهار تمدن بزرگ روزگاران باستان بوده است. سه فرهنگ دیگر هم در کنار رودخانه‌ها پدید آمده‌اند: مصر در کنار نیل، هند در کنار رودهای سند و گنگ، و چین در کنار رودهای وی و هوانگ‌هو. این چهار فرهنگ ویژگی‌های مشترک بسیاری داشته‌اند، ولی مستقل از یکدیگر پدید آمده‌اند. تا سده بیستم میلادی باستان‌شناسان کشف کردند که بین‌النهرین نخستین این تمدن‌ها و آن بوستان «گاهواره تمدن» بود، و این نامی مناسب است برای جایی که نخستین تمدن «نوزاد» در آن بالیدن گرفت.

خاور نزدیک باستان را امروزه خاورمیانه می‌نامند. از آن‌جا که مردم، شهرها را در امتداد کرانه‌های دجله و فرات ساخته بودند، بنابراین وضعیت پست و بلند زمین منطقه، در طول هزاران سال، تغییر چندانی نداشته است. این سرزمین که از شرق با کوه‌های زاگرس، از شمال با کوه‌های توروس، از غرب با دریای مدیترانه، و از جنوب با صحرای عربستان محصور است، قوسی هلالی شکل است که دره‌های رودخانه‌ای را تا شمال دنبال، و سپس قطع می‌کند و تا جنوب سواحل مدیترانه پیش می‌رود. در این سرزمین قوسی شکل، که هلال خصیب یا حاصلخیز خوانده می‌شود، رستنی‌هایی به بار می‌آیند که مردمان باستانی با آن‌ها گذران زندگی می‌کردند. این گاهواره بر جانب شرقی هلال حاصلخیز و بر رأس جنوبی آن، یعنی در جایی شکل گرفت که بعدها سومر نامیده شد. هرچند فرهنگ سومر بر کل خاور نزدیک باستان تأثیر نهاد، ولی تأثیر مستقیم آن بیش‌تر متوجه دره‌های این دو رودخانه بود. نتایج تأثیر سومریان بر دیگر فرهنگ‌ها تا دیرزمانی پس از فروپاشی امپراتوری سومر باقی بود.

تا یکصد و پنجاه سال پیش باستان‌شناسان و پژوهشگران در باره سومریان چیزی نمی‌دانستند. آنان در دهه ۱۸۴۰ میلادی کاوش در بین‌النهرین را آغاز کردند، ولی در جستجوی نشانه‌های فرهنگ آشوری، و بابل بودند و می‌کوشیدند شواهدی برای تاریخ مذکور در عهد عتیق، کتاب مقدس یهودیان، بیابند. از آن‌جا که در باره نخستین مراحل زندگی در سومر تاریخ مکتوبی وجود نداشته است، آگاهی ما در باره نخستین تمدن، به کار باستان‌شناسانی وابسته است که تپه‌های خاکی این بیابان را کاوش می‌کنند. این کاوش‌ها را گروه‌هایی از کشورهای مختلف در طی بیش از یک قرن به انجام رسانده‌اند.

نحوه کار باستان‌شناسان

باستان‌شناسان در گذشته‌ها نقب می‌زدند و همراه تاریخنگاران از دل آثار باستانی نتایجی را بیرون می‌کشند. باستان‌شناسان در کاوش‌های مقدماتی یا گمانه‌زنی، صرفاً به دنبال اشیایی برای نمایش در موزه هستند. حوالی سال ۱۹۰۰ میلادی باستان‌شناسان آلمانی شیوه نظام‌مندی برای کاوش نقاط باستانی موسوم به «تل» را پدید آوردند. تپه‌ای شامل لایه‌های دارای آثار باستانی است؛ مردمان باستان بارها و بارها بناهایی نو را بر روی ویرانه بناهای قدیم‌تر افراشته‌اند، و بدین سان کم‌کم تپه‌هایی پدید آمده‌اند. باستان‌شناسان برای کاوش یک تل مربع‌هایی به وسعت پانزده متر مربع را مشخص می‌کنند که فاصله هر مربع با

باستان‌شناسان در عراق بر روی تلی کار می‌کنند. آنان با زیر و رو کردن لایه‌های باستانی این تل، خواهند توانست تاریخ سپیده‌دمان تمدن بین‌النهرین را بنویسند.

دیگری یک متر است. آنان درون هر مربع، به کمک دست‌افزارهایی کوچک، با دقت بسیار حفاری می‌کنند، و هر شیئی - حتی اقلام کوچک و شکسته - را که می‌یابند، برمی‌دارند و برچسب می‌زنند. این اشیاء را، که ممکن است شامل نوشته‌ها، و نیز همه نوع کالاهای دست‌ساز، استخوان انسان و جانوران، یا مواد طبیعی مورد استفاده مردم، باشند، اشیای باستانی می‌نامند. باستان‌شناسان بر روی دیواره‌هایی هم که در جریان حفاری به وجود می‌آیند، به مطالعه می‌پردازند؛ این فضاها دست‌نخورده بین مربع‌ها، که بازوی حفاری نامیده می‌شوند، چگونگی قرارگرفتن لایه‌های آن منطقه باستانی، و زمان آن‌ها را نشان می‌دهند. پژوهشگران در کم‌تر از یک قرن مطالعه جدی، دریافته‌اند که تا سال ۶۰۰۰ پ.م